

Ein millión skipsvrak

Amerískir vísindamenn hava eina ferð roknað út, hvussu nógv skipsvrak munnu liggja við havsins botn. Við upplýsingum frá tryggingarfyritøkuni Lloyd í London komu teir til tað úrslit, at í miðal 5000 skip eru sokkin um árið tey seinastu 2.000 árin. Hetta gevur eina millión vrak ella eitt vrak fyri hvørjar 14 kvadratkilometrar av havbotni.

So langt aftur í søguna sum vit vita um, hevur verið roynt at bjarga virðismiklum lutum ur teimum soknu skipunum. At fáa skipini upp at flóta aftur, hevur fyrr verið mestsum ógjørligt. Gomul skjól siga frá, at í 1749 fekk ein avísar Karl Gottfried Klipping loyvi frá býarstýrinum í Riga til at seta á stovn virki "... til — fyri egna rokning — at leita eftir forlistum skipum..." Í 1852 bleiv eitt partafelag stovnað í Russlandi við tí endamáli at bjarga skipsvrakum í Eystursjónum og Finsku vikini.

Svartiprinsur

Í 1922 fann ein frittíðarkavari nakrar gullmyntir á botninum í Balaklavavíkin í Krim. Hetta kom í blóðini, og fólk fóru straks aftur at fortelja allar tær gomlu og næstan gloymdu søgurnar um "Tann svartu prinsin". Rætta navn-

ið á hesari bretsku fregattini var rætt og slætt »Prince», og eingin veit, hvi og hvussu tilnavnið »svarti» er ikomið.

»Prinsurin» fór av bakka-stokki í 1853. Undir Krimkrignum gekk skipið burtur. Tað var tann 14. november 1854 í ódnarveðri við innsiglingina til Balaklava-víkina sunnan fyri Sevastopol. Saman við »Prince» gingu 33 onnur skip burtur. Men eftirtíðin mintist bara »Prince», tí — so segðist — hetta skipið var fult av gullmyntum til tann bretska herin. Øll fóru at leita eftir gullskipinum. Tað komu væltúgjurð bjarg-ingarhú í Italia, Amerika, Noregi, Týsklandi og Fraklandi, men einki spurdist burtúr.

EPRON

Í 1923 stovnaði tann táverandi sovjettski ferðslumálaráðharrin Feliks Dsjersjinskij bjargingartænastuna EPRON, sum tey fylgjandi árin bjargaði hundraðtals vrakum av soknum handelskipum og herskipum. Eini tvey hundrað túsund tons av metalli komu samfelagnum til gagns á henda hátt. Undir krignum bleiv EPRON avloyst av Flotans Bjargingartænastu, sum m.a. fekk til uppgávu at bjarga manningum á søktum skipum og kav-

bátum. Frá 1942 til 1945 fekk Bjargingartænastan 2204 skip upp aftur at flóta og bjargaði 754 undan at søkka. Frá 1946 til 1957 fingust 1713 annaðhvørt aftur at flóta ella blivu sprongd burtur.

Kavarar

sum fornfrøðingar

Kavarar hava framt nógv søgulig brogd niðri við botn. Teir hava t.d. kannað teir fornu býrnar Nymphaion og Hermonassa (frá 6. öld f.o.t.) og funnið ein hóp av virðismiklum forn lutum.

Nirði á botni á Ladogavatninum eystan fyri Leníngrád hava kavarar funnið ið aldagamalt skipsvrak, og tann estiski etnografurinn Elmar Niilo hevur funnið eitt vælarðveitt vikingaskip á botni í einum av teimum smærru estisku vatnunum. Eitt seglskip frá tí fyrsta russiska-turkiska krignum 1735-1739 er funnið í ánni Dnepr, og í Peipus-vatninum millum Estland og Pskov eru lutir funnir, sum nágreiniliga vísa, hvar á tí frysta vatninum herurin hjá Aleksander Nevskij stóð, tá hann vann sigur á teimum týsku riddarunum á vetri í 1242. (APN)

Henda mynd er tikin seinast í juli á strondini í býnum Augusta í Australíu. 200 fólk, harimillum skúlabørn, royndu at hjálpa 100 grindahvalum, sum høvdu svomið uppá strondina, út aftur á sjógv. Ibúgvir, nír koyrdu sjógv yvir hvalirnar, men blaðið, sum myndin er úr, sigur einki um tað eydnaðist teimum at jagstra grindina út aftur.

Hvalagranskingin:

Hvalirnir beina fyri sær sjálvum av ótta fyri truplari føðing

Á hvørjum ári beina hvalir ymsa staðni á knottinum fyri sær sjálvum við at svimja uppá grynnur ella strondina. Fleiri teoriir hava verið settar fram um hvi hvalirnir svimja uppá land, men nú sigur ein av teimum leiðandi vísindamonnum innan hvalagranskingina, Bernardo Villa Ramirez úr Mexiko, at hann hevur funnið

loysnina á gátuni.

Hann metir, at kvenndjór, ið eru komin til at føða, leita í vónloysi inn at landi, tí tey óttast fyri truplum føðingum. Tey taka oftani við sær fleiri káldjór, sum helst fylgja eftir teimum. At hvalirnir leita inn ímóti strondini hóskar væl saman við tí sannroynd, sambært mexikanska serfrøðingin-

um, at hvalirnir í fyrndartíð vóru landdjór.

Livfrøðingurin metir, at hansara tilgitan er vorðin staðfest í vár, tá eitt kvenndjór og sjei káldjór svumu á land á Kaliforniustrondini. Hoast fleiri royndir eydnaðist tað ikki ibúgvunum har at jagstra hvalirnar út aftur í Kyrrahavið.

Frá Føroya Astma- og Allergifelag hava vit fingið sendandi hesa grein:

Astma- og allergisjúklingar

Vágbingar fáa hjálp á Tvøroyri

Vit skrivaðu herfyri um allergisjúklingar í Vági, sum ikki hava fingið peningaliga hjálp frá Almennastovuni til neyðugar umlættingar. Summi av hesum fólku hava søkt Almennastovuna um hjálp til umlættingar, men hava fingið avslag.

Formaðurin í Astma og allergifelagnum sigur fyri Suðuroyar-tíðindum at nógv fólk als ikki vita um at tey kunnu fáa nakra hjálp frá tí Almenna. Vit hava eisini tosað við Almennastjóran Claus Herman og spurt hann, hvi hesi fólk ikki fáa hjálp. Hann sigur, at um tey hava fingið avslag, so er tað við ein grundgeving, sum sigur hvi tey ikki

hava rætt til tess.

Vit spurdu hann eisini, hvi fólk í Vági noyddust at venda sær til Almennastovuna í Havn og til hetta sigur hann, at Vágs kommuna, sum einasta kommuna í Suðuroynni hevur sýtt fyri at gjalda fyri útreiðslurnar av at hava sosialráðgevan í konsultation í Vági.

— Ein sosialráðgevi er á Tvøroyri og hon hevur konsultation í allari Suðuroynni uttan í Vági, við jøvnum millumbilum. Tað er bert Vágs kommuna, sum ikki vil gjalda fyri útreiðslurnar av hesum, sigur Claus Herman fyri Suðuroyar-Tíðindum. Hann sigur viðari, at vágbingar ikki noyðast at fara

til Havnar at leita sær almenna hjálp, men at tey hava líka góðan rætt sum allir aðrir suðuroyingar at spyrja Solveig Bærendsen, sosialráðgevara á Tvøroyri um hjálp, bert mugu tey fara til hennara á Tvøroyri.

Vit hava tosað við Solveig Bærendsen og sigur hon, at hetta er púra rætt.

— Vágbingar eru eisini vælkomnir til min.

— Tað er so langt síðani at eg kom higartil Tvøroyri — umleið 10 ár — og eingin hevur upplýst vágbingum um, at teir hava henda rætt — eisini haldi eg at lækarnir máttu upplýsti fólk um, hvar tey skulu fara at leita sær tilika hjálp, sigur Solveit

Bærendsen at enda fyri okkum.

Grein 17 í forsorgarlógini sigur týðiliga og greitt, at forsorgjarar at børnum við líkamligum ella sálarligum trupulleikum hava rætt til hjálp eftir hesi grein um læknin sigur, at tað er neyðugt við umvælingum.

Vit prenta grein 17 í forsorgarlógini og vóna so, at vágbingar og onnur fara at brúka hesa grein á tey leita sær hjálp.

Grein 17
í forsorgarlógini
§ 17. Personer, der i

hjemmet forsorger et barn med en fysisk eller psykisk lidelse, som medfører særlige udgifter ved forsørgelsen, har ret til at få dækket sådanne nødvendige merudgifter, såfremt de ikke kan dækkes

gennem særforsores gens hjælpeforanstaltninger. Hjælpen er betinget af, at lægelige anvisninger med hensyn til barnets pasning m.v. følges.

LÍTIL ÍBÚÐ

ynskist til leigu.

Blaðið vísir á